

Obsah právního úkonu

K obsahu smluvního dodatku lze přihlídnout při výkladu smlouvy podle ustanovení § 35 odst. 2 ObčZ a § 266 odst. 1 až 4 ObchZ, výkladem však lze pouze zjišťovat obsah právního úkonu, nelze jím však projev vůle doplňovat.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 32 Odo 1610/2005, ze dne 29.4.2008)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně M., spol. s r.o., zastoupené JUDr. O. Š., advokátem, proti žalovanému M. S., zastoupenému Mgr. A. V., advokátkou, o zaplacení částky 188 124 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 18 C 553/2000, o dovolání žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. září 2004 č. j. 21 Co 88/2004-132, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. září 2004 č. j. 21 Co 88/2004-132 a rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 18. prosince 2002 č. j. 18 C 553/2000-94 se zrušují a věc se vrací Obvodnímu soudu pro Prahu 5 k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 18. prosince 2002 č. j. 18 C 553/2000-94 (poté, co Městský soud v Praze usnesením ze dne 17. července 2002 č. j. 12 Co 124/2002-77 zrušil rozsudek soudu prvního stupně ze dne 2. října 2001 č. j. 18 C 553/2000-50 a věc mu vrátil k dalšímu řízení) uložil žalovanému zaplatit žalobkyni částku 188 124 Kč se 17% úrokem z prodlení od 16. 5. 1998 do zaplacení a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Soud prvního stupně zjistil, že žalobkyně uzavřela s žalovaným dne 18. 3. 1998 smlouvu o zveřejnění inzerce v telefonním seznamu Z. s. propagující společnost D., s.r.o., jejímž předmětem byla inzerce prodeje koberců a záclon této společnosti. Účastníci se dohodli na době zveřejnění inzerátu, sjednali odměnu za jeho zveřejnění ve výši 188 124 Kč a její splatnost, žalovaný schválil inzertní předlohu a za nedílnou součást této smlouvy prohlásili všeobecné smluvní podmínky. Téhož dne pak uzavřeli dodatek k této smlouvě, v němž se žalovaný zavázal splnit všechny podmínky smlouvy včetně zaplacení dohodnuté ceny, mimo jiné i proto, že pouze v tomto případě měl nárok na provizi, sjednán byl i nový termín splatnosti. Soud prvního stupně se při právním posouzení věci řídil závazným právním názorem odvolacího soudu, že musí provést výklad nejen vlastní smlouvy o zveřejnění inzerce ze dne 18. 3. 1998, ale i jejího dodatku v jejich vzájemné souvislosti, a posoudil předmětnou smlouvu jako platně uzavřenou, neboť došlo k dohodě o jejích podstatných náležitostech s tím, že žalovaný původně vystupoval jako zprostředkovatel mezi žalobkyní a společností D., s.r.o., ve smyslu § 642 obchodního zákoníku (dále jen „ObchZ“). Jeho závazek, který nemusel mít písemnou formu, spočíval v činnosti směřující k uzavření konkrétní smlouvy, což splnil. Podpisem dodatku této smlouvy však převzal povinnost splnit podmínky smlouvy, tedy i v dohodnutém termínu zaplatit sjednanou cenu za zveřejnění inzerátu (tím mu vzniklo právo na vyplacení provize). Soud prvního stupně věc posoudil tak, že z tohoto vztahu vznikla práva a povinnosti pouze žalovanému, který svoji povinnost zaplatit cenu inzerátu ve sjednané době nesplnil.

K odvolání žalovaného Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 7. září 2004 č. j. 21 Co 88/2004-132 rozsudek soudu prvního stupně potvrdil, změnil výrok o náhradě nákladů řízení a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud posoudil skutková zjištění soudu prvního stupně jako správná a ztotožnil se i s jeho právními závěry. Mezi účastníky není sporu o tom, že veškerá jednání

o uzavření smlouvy probíhala pouze mezi nimi a že smlouva byla uzavřena za účelem zveřejnění inzerce propagující společnost D. s.r.o. Ve smlouvě o zveřejnění inzerce ze dne 18. 3. 1998 je označena jak společnost D., s.r.o., tak i žalovaný, a to i s uvedením svého IČ a DIČ, přičemž žalovaný jako zákazník potvrdil, že akceptuje podpisem smlouvy všeobecné smluvní podmínky, které tvoří nedílnou součást smlouvy. Tentýž den tytéž smluvní strany uzavřely dodatek ke smlouvě o zveřejnění inzerce, kde na jedné straně vystupuje žalobkyně a na druhé žalovaný s tím, že jde o reklamní agenturu, přičemž tímto dodatkem se žalobkyně zavázala poskytnout žalovanému slevu z ceny inzerce při splnění stanovených podmínek. Odvolací soud odmítl tvrzení žalovaného, že jednal jako zástupce společnosti D., s.r.o. Žalovaný v řízení nikdy netvrdil, že by na takovou skutečnost žalobkyni upozornil. Veškerá jednání týkající se inzerce vedl pouze žalovaný, včetně schválení inzertní předlohy, kterou výslovně jako zákazník podepsal, také sám uzavřel dohodu o posunutí splatnosti faktury za předmětnou inzerci na 15. 5. 1998. Na závazkový vztah mezi žalobkyní a žalovaným nemá žádný vliv okolnost, jakou firmu měl inzerát propagovat, neboť vztah mezi žalovaným a společností D., s.r.o., je zcela samostatný. Není rovněž právně významné, uzavřel odvolací soud, zda a jakou odměnu měl získat žalovaný od společnosti D., s.r.o., když nepochybné je, že odměnu by mu vyplatila za splnění všech podmínek žalobkyně formou slevy z ceny za zveřejnění inzerce.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání, které považuje za přípustné podle § 237 odst. 1 písm. b) i podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., přičemž uvedl, že napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci [dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.] a vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování [dovolací důvod podle § 241a odst. 3 o. s. ř.]. Dovolatel uvedl, že ačkoliv se již soud prvního stupně zcela zásadním způsobem odchýlil od skutkových zjištění a jejich právního hodnocení v předchozím (odvolacím soudem zrušeném) rozsudku, nijak podrobněji tuto změnu náhledu na projednávanou věc v odůvodnění rozsudku neodůvodnil. Už vůbec tak neučinil způsobem, který by odpovídal § 157 odst. 2 o. s. ř. Současně soud prvního stupně nerespektoval závazný právní názor odvolacího soudu i jeho pokyn, obsažený v kasačním usnesení ze dne 17. 7. 2002, aby provedl důsledný výklad jak smlouvy o zveřejnění inzerce, tak i jejího dodatku, a to i v jejich vzájemném vztahu a neopomněl se zabývat s ohledem na námitky žalovaného i platností obou těchto listin. Podstatou dovolacích námitek je tvrzení žalovaného, že předmětnou smlouvu o zveřejnění inzerce ze dne 18. 3. 1998 neuzavřel svým jménem, nýbrž v zastoupení společnosti D., s.r.o., takže podle § 22 ObčZ vznikly z tohoto právního úkonu práva a povinnosti této společnosti. Z předtištěného a vyplněného formuláře smlouvy o zveřejnění inzerce je dostatečně zřejmé, že žalovaný není zákazníkem žalobkyně. Rovněž v dodatku ke smlouvě je jako zákazník označena společnost D., s.r.o., zatímco žalovaný je zde označen pouze jako „reklamní agentura“. Smluvní stranou žalobkyně byla společnost D., s.r.o., a nikoliv žalovaný, který inzerci jen zprostředkoval a proto jednal ve prospěch této společnosti a za ni, nikoliv jménem svým. V úvahu proto přichází posouzení těchto smluv jako neplatných podle § 37 ObčZ pro značnou vágnost a neurčitost jejich obsahu, přičemž tyto listiny je třeba posuzovat v jejich vzájemné souvislosti. Zatímco totiž samotná smlouva o zveřejnění inzerce obsahuje předtištěné smluvní ujednání o povinnosti zákazníka jakožto smluvní strany zaplatit cenu inzerce, dodatek k této smlouvě hovoří jakožto o smluvní straně o „reklamní agentuře“, aniž by byl jakkoliv řešen rozpor mezi těmito listinami a fakt, že žalovaný nebyl osobou, které by se na základě této smlouvy dostávalo jakéhokoliv plnění. Výklad smlouvy provedený soudy obou stupňů je podle názoru žalovaného v rozporu s § 35 odst. 2 ObčZ a judikaturou Nejvyššího soudu České republiky, na niž poukázal. Návrh smlouvy předložila žalobkyně, a proto mělo být postupováno podle § 266 odst. 4 ObčZ, podle něhož projev vůle, který obsahuje výraz připouštějící různý výklad, je třeba v pochybnostech vykládat k tíži strany, která jako první v jednání tohoto výrazu použila. Závěr odvolacího soudu, že žalovaný původně vystupoval jako zprostředkovatel mezi společností D., s.r.o. a žalobkyní, avšak podpisem dodatku smlouvy na sebe převzal všechny podmínky smlouvy, neodpovídá provedenému dokazování, neboť sepsání smlouvy i jejího dodatku proběhlo najednou a odvolací soud

neposoudil obě listiny v jejich vzájemném vztahu. Právní posouzení kromě toho nebere zřetel na ustanovení § 516 odst. 2, § 531 a § 533 ObčZ, ačkoliv z obsahu dodatku ke smlouvě o zveřejnění inzerce je zřejmé, že úmysl stran a jejich projev vůle nesměřoval k právním úkonům v těchto ustanoveních uvedených. Žalovaný vystupoval pouze jako zprostředkovatel mezi zákazníkem žalobkyně a žalobkyní a zprostředkovatel podle § 649 odst. 1 ObchZ neručí za splnění závazku třetích osob. Žalovaný dále poukázal na nálezy Ústavního soudu ČR, podle nichž je porušením práva na soudní ochranu a na spravedlivé projednání věci, jestliže soud nezkoumá tvrzení účastníků učiněná v průběhu řízení, ani nezdůvodní, proč tak neučinil v odůvodnění rozhodnutí. Tak je tomu i v dané věci, kdy odůvodnění rozsudku soud prvního stupně neodpovídá § 157 odst. 2 o. s. ř. Otázku neplatnosti těchto listin poprvé posuzoval až odvolací soud, a to tak, že dospěl ke skutkovým zjištěním a zaujal právní názor, neodpovídající provedeným důkazům ani hmotnému právu. Žalovaný navrhl zrušení rozsudku odvolacího soudu i rozsudku soudu prvního stupně a vrácení věci tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně ve vyjádření k dovolání vyvracela námitky žalovaného a označila dovolání za nedůvodné, neboť v tomto sporu nejde o řešení otázky zásadního právního významu. Závazný právní názor v kasačním rozhodnutí odvolacího soudu ze 17. 7. 2002 obsažen není, neboť je odůvodněno nedostatečně zjištěným skutkovým stavem, od něhož se odvíjí nesprávný, resp. předčasný právní závěr. Taktéž nemůže být řeč o porušení dvouinstančnosti řízení, když se soud prvního stupně ve svém druhém rozhodnutí podrobně zabýval předmětnou smlouvou z 18. 3. 1998 i jejím dodatkem. Žalobkyně se nedomnívá, že by z chování žalovaného bylo zřejmé, že nejedná svým jménem. Žalovaný inzerát sám objednal, následně uzavřel předmětnou smlouvu, která se týkala jeho klienta, poté uzavřel dodatek ke smlouvě, v níž je uvedeno prohlášení, že žalobkyně a žalovaný uzavřeli tuto smlouvu, což potvrdili svým podpisem. Podle názoru žalobkyně je evidentní, že žalovaný jednal na základě nepřímého zastoupení, jelikož žalobkyni při uzavírání smlouvy a jejího dodatku nesdělil, ani neprokázal, že jedná jménem společnosti D., s.r.o. Pokud žalovaná namítá vágnost a neurčitost obsahu smluv ve smyslu § 37 ObčZ, pak žalobkyně poukazuje na § 273 odst. 3 ObchZ, podle něhož lze k uzavření smlouvy užít smluvních formulářů užívaných v obchodním styku. Poukázala dále na všeobecné smluvní podmínky, kde je konstatováno, že předmětná smlouva je smlouvou nepojmenovanou uzavřenou podle § 269 odst. 2 ObchZ. Toto ustanovení požaduje, aby účastníci nepojmenované smlouvy dostatečně určili předmět svých závazků, což bylo v dané věci splněno. Právo žalovaného na soudní ochranu a na spravedlivé projednání věci nebylo v žádném případě porušeno. Žalobkyně navrhla odmítnutí odvolání, popř. jeho zamítnutí.

Nejvyšší soud České republiky (dále jen „Nejvyšší soud“) jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas oprávněnou osobou a že je podle § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. přípustné, přezkoumal napadený rozsudek odvolacího soudu podle § 242 odst. 1 a odst. 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Závěr odvolacího soudu není správný. Odvolací soud dovodil, že žalovaný uzavřel smlouvu svým jménem, přičemž odmítl námitku žalovaného o neurčitosti předmětné smlouvy. Svoje rozhodnutí odůvodnil tím, že ve smlouvě o zveřejnění inzerce ze dne 18. 3. 1998 je označena jak společnost D., s.r.o., tak žalovaný, a to i uvedením svého IČ a DIČ, přičemž žalovaný jako zákazník potvrdil, že akceptuje podpisem smlouvy všeobecné smluvní podmínky, které tvoří nedílnou součást smlouvy. Odvolací soud svůj závěr odůvodnil dále tím, že tentýž den uzavřely strany dodatek ke smlouvě o zveřejnění inzerce, kde na jedné straně vystupuje žalobkyně a na druhé straně žalovaný s tím, že jde o reklamní agenturu, přičemž tímto dodatkem se žalobkyně zavázala poskytnout žalovanému slevu z ceny inzerce při splnění stanovených podmínek. Odvolací soud odmítl tvrzení žalovaného, že jednal jako zástupce společnosti D., s.r.o. Uvedl, že žalovaný vystupoval v uvedeném vztahu jako podnikatel, což vyplývá z toho, že ve smlouvě uváděl své IČ a DIČ, přičemž v řízení netvrdil, že by na skutečnost, že jedná jako zástupce, žalobkyni upozornil a své oprávnění jednat jako zástupce jí

prokázal. Na závazkový vztah mezi žalobkyní a žalovaným nemá žádný vliv okolnost, kterou společnost měl inzerát propagovat, neboť jde o jiný samostatný vztah.

Odvolací soud dovodil, že je žalovaný účastníkem smlouvy pouze na základě zjištění, že žalovaný „figuruje“ ve smlouvě včetně údajů o IČ a DIČ. Odvolací soud však vůbec nezdůvodnil, proč má být smluvní stranou předmětné smlouvy žalovaný a nikoliv D., s.r.o., (tato byla ve smlouvě rovněž uvedena). Žalovaný byl přitom ve smlouvě uveden s poznámkou, že jde o alternativní adresu. Je skutečností, že žalovaný smlouvu podepsal. Podle skutkového zjištění soudu prvního stupně jednatel společnosti D., s.r.o., R. M. žalovaného požádal, aby navrhl inzerát, zašel k žalobkyni a zařídil, aby inzerát vyšel. Svědek M. přitom předpokládal, že zákazníkem vůči žalobkyni bude společnost D., s.r.o., jež též samozřejmě uhradí cenu za inzerci. Toto skutkové zjištění nasvědčuje tomu, že společnost D., s.r.o., udělila žalovanému plnou moc k uzavření smlouvy o zveřejnění inzerce jménem této společnosti.

Pokud odvolací soud svůj závěr o tom, že smluvní stranou smlouvy o zveřejnění inzerce byl žalovaný, založil na obsahu dodatku k předmětné smlouvě ze dne 18. 3. 1998, pominul, že k obsahu smluvního dodatku lze přihlédnout při výkladu smlouvy podle ustanovení § 35 odst. 2 ObčZ a § 266 odst. 1 až 4 ObchZ, výkladem však lze pouze zjišťovat obsah právního úkonu, nelze jím však projev vůle doplňovat.

Určitost smlouvy a to, kdo je jejím účastníkem, nelze tedy odůvodnit pouze tím, kdo uzavřel dodatek ke smlouvě. Označení stran ve smlouvě a v dodatku ke smlouvě se navíc liší, žalovaný je v dodatku ke smlouvě označen jako reklamní agentura, toto označení však smlouva neobsahuje. Společnost D., s.r.o., je v dodatku označena jako zákazník, což odpovídá označení smluvní strany podle smlouvy a všeobecných smluvních podmínek tvořících součást smlouvy.

Pokud odvolací soud učinil skutkové zjištění, že žalovaný smlouvu podepsal jako zákazník, nemělo toto skutkové zjištění oporu v provedeném dokazování, neboť ve smlouvě žalovaný jako zákazník označen není. Pokud k tomuto závěru odvolací soud dospěl výkladem smlouvy a jejího dodatku, nelze vzhledem ke shora uvedenému dovodit, že by dosud učiněné skutkové zjištění tento závěr odůvodňovalo.

Ze shora uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný. Nejvyšší soud jej proto podle ustanovení § 243b odst. 2, věty za středníkem, o. s. ř. zrušil. Vzhledem k tomu, že důvody, pro které byl zrušen rozsudek odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, Nejvyšší soud podle § 243b odst. 3, věty druhé, o. s. ř. zrušil i toto rozhodnutí a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smlouva o zápůjčce, insolvence](#)
- [Promlčení a ochrana spotřebitele](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Pozůstalost](#)
- [Nezbytná cesta](#)
- [Nepominutelný dědic](#)
- [Náhrada škody zaměstnancem](#)

- [Likvidace dědictví](#)
- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)